

Kumno ban long Khristan?

***“Ynda kumta u Agrippa u la ong ha U
Paul. Sa khyndiat men ngeit ba me la
pynkohnguh ia nga ban long Khristan.”***

Ki Kam Ki Apostol 26:28

**“U KHRIST HA PHI, KA JINGKYRMEN KA BUROM”
KOLOSSAI 1:27**

Kumno ban long Khristan?

da u Dajiedlangki Lyngdoh

Lada phi thrang ban tip shuh shuh, lane ban ioh Baibl study ei halor kane bad kiwei pat ki subjek, bad lada phi kwah ban ioh ia kiwei kiwei ki kot lyngkdop, sngewbha ban pyntip ia ngi:

Christ In You Ministries

Meghalaya, India

Phone no: +91 8974262391, +917005673218

Internet: www.christinyouministry.info

Email: ciyministries04@gmail.com

Kumno ban long Khristan?

Ka jingmen bad ka jingsuk to kan long ha phi baroh na U Blei bad na U Khun ba la kha marwei jong U, U Jisu Khrist. Ka la long ka jingkyrmen jong nga ba kane ka kot lyngkdop kan long ka jingkyrkhu ia baroh kiba pule, khamtam ia kito kibym pat long Khristan. Hooïd, khlem pep, ka long ruh ka jingpynkynmaw ia baroh kiba kam ba ki long ki Khristan, khnang ba kin iit ialade la ki long ne em ha ka jingngeit, la U Jisu Khrist u im ne em ha ki (2 Korinth 13:5).

Ban im ha ri Khasi, bun ki briew ki la pyrkhath ialade kum kiba poh tam lada ym shym la khot ia ki ki Khristan. Ban ialap ha ki shaphang kumno ban long Khristan i kumba kam i donkam hynrei haba bishar ia ki dak jong ka por hangne ha ri Khasi, ngi shem ba kam pat ju la don ka por kumba ka long mynta ha kaba ia kane ka subjek dei ban ialap biang wat ha kito kiba la khot Khristan ialade. Ah ba ki para Khristan jong nga kin da pynlut por ban iit ialade!

Kiei ki Khristan? Bun ki briew ki la tharai ialade ba ki long ki Khristan tang namar ba ki la hiar pateng na ka longiing longsem Khristan, lane ba ki don ha ka kynhun Khristan, lane ba ki la poi

shongkha bad ki riwnggeit Khristan. Don ruh kiba niew ialade kum ki Khristan namar ba ki la leh ia ki jingdawa baroh jong ka niam ka rukom. Ki pyrkhath ba lada ki la leit jingiaseng ha ka iingmane Khristan, lada ki la kren ki la dwai kum u Khristan, lada ki la pule bad ialap ia ka Baibl kum u Khristan, lane lada ki la bam ki la dih bad ki la riam ki la beit kum u Khristan kamut ki la long ki Khristan.

Hato kane baroh ka long ka jingbatai kaba beit shaphang u Khristan? Nga ngeit kane ka dei ka jingsngewthuh bakla. Ka Baibl ka iathuh ha ngi ba u Khristan u dei uta uba *“la kha, ym na ka snam, lymne na ka mon ka doh, lymne na ka mon u briew, hynrei na U Blei.”* (Ioannis 1:13). Tang namar ba ngi don ha ka lyngkha U Blei kam mut ba ngi long lut ki kew jong U, ka Baibl ka iathuh ba ki don ruh ki ñuit ia kiba yn sa lum bad thang noh ha ka aiom ot. Shuh shuh, ka Baibl kam shym la hikai ha ngi ba ngi dei ban wad kurim na ka kynhun Khristan khnang ba ngin long Khristan, lymne kam shym hikai hi ruh ba ngi lah ban long ki Khristan da ki kam babha jong ngi lane da kaba pyrthuh ia ka rukom im jong u Khristan (Ephesos 2:8,9). Ban shu pynshai khyndiat, kam don kano kano ka jingsniew ban leh ia ki

kam babha lane ban pyndep ia ki jingdawa baroh jong ka hukum U Blei (Rom 7:12). Ki Kam babha bad ki jingleh hok ki long ka dur jong u Khristan hynrei kaei kaba pynlong ia u brieve ban long Khristan dei *'ka mynsiem thymmai'* bad *'ka dohnud thymmai'* kaba U Blei u la kular ban ai ei ha baroh kiba kwah (Esekiel 36:26).

Te kamut aiu ban long Khristan? Ban long Khristan kamut ban long *'ki khun jong U Blei'*. (Ioannis 1:12). Kamut ba *'U Khrist un shong da ka jingngeit ha ki dohnud jong phi'*, *'ba yn pynkhlain ia phi bad ka bor da U Mynsiem jong u ha u brieve ba shapoh'*. (Ephesos 3:16,17). Ban long Khristan kamut ban long kiba khuid, kiba hok bad kiba janai ha khmat U Blei. (1 Petros 1:16; Rom 5:19; Mathaios 5:48). Ban long Khristan kamut ban ithuh ia U Blei bad ban sheptieng ia U. (Hosia 6:6; Eklesiastia 12:13). Ban long Khristan kamut ban long kum U Khrist ha ka jinglong, kamut ban don ia *'ka jingieit, ka jingkmen, ka jingsuk, ka jingshahslem, ka jinglehsbun, ka jingbha, ka jingiaineh, ka jingjemnud, ka bor halor lade', 'ka jingsngewhun, ka jingsngewrit, bad ka jingkohnguh'*. (Galatia 5:22,23). Ban long Khristan kamut ban len ia lade, ban kheinduh ia la ka jong ka jingim bad ban bud ia U Jisu Khrist. (Loukas 9:23; Loukas 14:33; Ioannis 12:26). Ki Khristan ki don ia ka jingim bymjukut, bad kim long shuh ha ka jingpynrem hynrei ki la *'lait shiliang na ka jingiap sha ka jingim'*. (Ioannis 5:24). Ka kabu kaba ki Khristan ki don ka long kham palat ban ia kaba ngi lah ban mutdur, la thoh

ba *"kiei kiei ruh ba ka khmat kam shym la iohi, bad ka shkor kam shym la iohsngew, bad kim shym la mih ruh ha ka dohnud u brieve, ki long kita kiei kiei ia kiba U Blei u la buh lypa ia kita kiba ieit ia u"*. (1 Korinth 2:9). Ki bun bha kiei kiei kiba ngi lah ban kren shaphang u Khristan, hynrei nga ngeit ba katne ruh ka la biang ban pyni ha phi ia ka dor jong ka jinglong Khristan.

Hato phi donkam ban kylla Khristan? Lehse phi lah ban long ki nongtuh, ki nongdih druk, ki nongbuaid, ki nongkrenbein, ki nongleh-awria, ki nongbam-sap, ki nongpyniap brieve, lane lehse phi lah ban long kiba domriang, kiba khlem jingieit, kiba dukhi, kiba bishni, kiba sarong, kiba kwah thala bad kiba khwan myntoi. Lehse phi lah ban long ki brieve kiba la shah kyntait ha ka imlang sahlang. Lehse phi lah ban long ki brieve kiba bha tam eh ha ka imlang sahlang bad baroh kaba phi leh ka long ba phi shu thok teng teng lane leh bieit teng teng, lane phi dih sikret bad dih kyiad teng teng, lane phi domriang bad khluid khlieh teng teng. Ko ki para bad ki hynmen jong nga, kam pher la phi la long ki nongpop kiba khraw ne kiba rit, hynrei ka jingshisha ka dang sah hi ba phi long kibym riwblei, kiba *'im khlem U Blei'* ha ka jingim. (Judah 1:15; Ephesos 2:12). Phi long kiba la iakhlad na U Blei bad ki *'mraw jong ka pop'*. (Isaiah 59:2; Ioannis 8:34). Phim don ia ka jingim bymjukut lymne ia ka jinglaitluid, bad kaba iaisah ha phi ka dei tang ka jingiap. (1 Ioannis 5:12; 2 Korinth 3:17; 1 Ioannis 3:14; Ioannis 3:36). Namarkata phi donkam

ban iasuk bad U Blei bad ban pyllait ia lade na u kynjri jong ka pop. U Khrist u thrang shisha shisha ban pynim ia phi. Kam pher la phi long uei uei ruh, phin ym lah ban pynim ia lade, phi donkam ia U Khrist. Mynta ka sngi U Blei u khot ia phi ban long ki khun jong U bad U ap ban iohsngew ia ka jubab na phi.

Ka nongrim jong ka jingngeit:-

Te kumno phi lah ban long Khristan? Kiei kita ki kyndon lane ki mawjam kiba phi donkam ban shim? Hynrei ha shuwa ban pule ia kine ki mawjam ka jingkylli ka long – Nangno pat phin tip ia ki mawjam kiba thikna? U Paul ha ka shithi jong u sha u Timothi u la thoh kumne – *“Ka jingthoh baroh ka long kaba la pyrsad mynsiem da U Blei, bad kaba myntoi ia ka jinghikai, ia ka jingsneng, ia ka jingpynbeit, ia ka jingpynmien kaba ha ka hok: khnang ba u briew jong U Blei un ioh long janai, haba la pyndap biang ia u sha ka jingleh babha baroh.”* (2 Timothi 3:16-17). Khlem jingartatien, ia ki mawjam sha U Khrist lah ban tip tang na ka Baibl. Ngi dei ban ngeit ia ka Baibl kum ka ktien kaba kren barabor ia ka jingshisha (Ioannis 17:17) – Ka jingngeit bad ka jinghikai baroh shaphang U Blei bad U Jisu Khrist kaba ki Khristan ki bat la shem tang ha ka Baibl. Ka long ka nongrim ha kaba ki Khristan ki batai ia ka jingngeit jong ki. *“Namar ka Ktien U Blei ka long kaba im, bad kaba don bor, bad kaba kham nep ban ia kano kano ka waitlam arliang syrty, bad kaba pei haduh kaba pynkhlad ia ka jingim bad ia ka mynsiem, ia ki mat bad ia ka khlein shyieng ruh, bad kaba bishar ia ki jingmut*

bad ia ki jingthmu ka dohnud.” (Hebru 4:12). Ba uwei un ngeit ha U Khrist u donkam ban *‘iohsngew ia ka ktien jong U Blei’*. (Rom 10:17). Namarkata to sngap ia ka Baibl, pule ia ka Baibl, ngeit ia ka Baibl, bad kohnguh ia ka Baibl, bad ynda haba phi la leh ia kane, phin sa don ka jingiadei kaba jan bad U Matpdeng jong ka Baibl – U Jisu Khrist U Khun jong U Blei.

Ban kren kyllum shaphang kumno ban long Khristan ngi wanrah ha khmat jong phi ia ki mawjam kiba kongsan kiba u briew u donkam ban shim ban aiti ia la ka jingim sha U Khrist:

U MAWJAM UBA NYNGKONG:-

U mawjam banyngkong eh ka long ban pdiang ba phi dei u nongpop bad uba la jot la rem khlem U Khrist. Wat sngewphylla ba phi long u nongpop bad ba ka jingim jong phi kam long kaba sngewbha ha khmat jong U Blei, namar baroh ngi long. Baroh ngi la pynsngewsih ia U Blei, baroh ngi la leh pop, bad ngi la ryngkang ia ka hukum bakhuid jong U. Ka Baibl ka ong, *“Ym don uba hok, em, ym don uwei ruh: ym don uba shemphang, ym don kein uba wad ia U Blei: baroh ki la iasakma noh, ki la iakylla bym myntoi lang noh: ym don uba leh babha, ym don wat uwei ruh.”* (Rom 3:10-12).

Ka Baibl ka iathuh ha ngi ba ia kane ka jinglong basniew la wanrah da uwei u briew. La thoh, *“Naba kumta kein, kat kumba da uwei u briew ka pop ka la bsut sha ka pyrthei, bad da kata ka pop ka jingiap; bad kumta kata ka jingiap ka la wan hap ha ki bynrrew baroh phar, namar ba baroh ki la leh pop.”* (Rom 5:12). U Adam u la pyniakhlad ia lade na U Blei da ka jingbymngeit bad jingbymkohnguh

jong u, bad kaei kaba u la rai bad leh ka la ktah ia ngi ki khun jong u namar u long u nongmihkhmat bad u kpa jong ka jait bynriew baroh, bad ia kane ka jingim ba la iakhlad na U Blei u Adam u la pynhiar pateng sha ki khun baroh lyngba ka aintynrai jong ka jinghiar pateng, bad kane ka jingim kadei ka jingim kaba khlem U Mynsiem U Blei ha ka dohnud. Khlem jingartatien, ka don ka jingduna ha ka jingkha banyngkong jong ngi, la thoh ba *"Ia kaba la kha na ka jong ka doh ka long ka doh."* (Ioannis 3:6). Ngin ym lah ban long da kumwei pat hynrei tang kiba *'kynja doh'* kiba don ia kane ka *"jingiaimut brai ka jong kata ka doh"* lane *"ka pop kaba shong sah"* hapoh ban synshar halor jong ngi. (Rom 7:14,17, 8:7) Dei na kane ka jinglong ba ia ngi la niew kum ki nongpop bad kibym bit dor ha ka hima U Blei.

Bad ym tang kumta hynrei ha kawei ka sngi ma phi bad ma nga ngi hap ban ieng shimet shimet ha khmat ka khet bakhraw jong U Blei ban shah bishar. Ha kata ka sngi yn sa don tang arliang, kawei kaba shah pynksan sha ka jingim bymjukut, kawei pat sha kaba shah pynrem sha ka jingiap bymjukut. Sha kano liang phi jied ban don? Ia kawei ka liang U Khrist un ong, *"To wan phi ia kiba la kyrkhu jong U Kpa jong nga, to ioh ia ka hima, ia kaba la pynkhreh kein ia phi na myndanglong ka pyrthei."* hynrei ia kawei pat ka liang Un ong, *"To khie leit noh na nga, phi ia kiba la tim, sha ka ding ka bymjukut, ia kaba la buh lypa ia u Soitan bad ia ki angel jong u!"*. (Mathaios 25:34, 41).

Te ka jingkylli ka long- Hato phi la ithuh ia U Jisu Khrist? Khlem ka jingiadei bad U phin long kiba khlem jingkyrmen bad kiba lanot. Ah, wat mut ba ka jingiap kan pynlaitluid bad ai jingsuk ia phi lada phi kyntait ia ka jingpynim kaba U Blei u

tyrwa ha phi mynta, kynmaw ba yn sa pynim biang ia phi ha kata *'ka jingmihpat ka jingpynrem'* bad phin ym lah ban lait da lei lei na ka jingbishar kaba ap ia phi. (Ioannis 5:29). Namarkata, to khmih sha *'U Khun langbrot jong U Blei'* bad to long kiba la pynim. (Ioannis 1:29)

U MAWJAM UBA AR:-

U mawjam ba bud ka long ban tip ba U Blei u ieit ia phi da *'ka jingieit bymjukut'* bad u thrang ban pynim ia phi kat haduh ba *"u la aiti noh ia la U Khun ba la kha marwei, ba uei uei ruh uba ngeit ha U, un ym jot shuh, hynrei un ioh ka jingim bymjukut."* (Jeremaiah 31:3; Ioannis 3:16). To tip ba U Blei u kwah ia phi ban ithuh ia U, bad ban don ka jingiadei bad U. U long U Kpa uba shisha jong phi bad u kwah ban theh lut ha phi ia ka jingieit jong U bad ban ai ha phi ia kaba bha tam.

Naduh ka kpoh ka kmie jong phi haduh mynta kam pat shym la don kawei ruh ka sngi ne ka kynta ha kaba Un klet bad iehnoh ia phi. Dei ma U kein uba la thaw ia phi bad uba kyrshan ia ka jingim jong phi. Dei ma U kein uba la ju ri bad pyndap pynbiang ia phi. Dei ma U kein uba ju sneng bad pynbeit ia ka jingbakla jong phi lyngba ki kmie ki kpa jong phi, ki paralok jong phi bad lyngba ki briew kiba U sngewbha. Hynrei kaba kham phylla ban ia kita baroh lang, dei ba U Blei u ieit ia u nongpop kum ma phi bad ma nga. U la ieit ia ngi kibym dei shuh ban ieit, u la wad ia ngi kiba la dei ban shu iehnoh kumto ha ka pop, u la kdup ia ngi kibym dei hok shuh ban dang kdup, U la long ka jingkyrmen ia ngi kibym dei shuh ban

dang ioh ia ka jingkyrmen bad U la pynim ia ngi kiba la iap ha ka pop. Ah katno ka long ka kabu kaba khraw ba u nongpop u lah ban don ia ka jingim bymjukut bad ban don biang ia ka jingiadei kaba jan bad U Kpa uba ha bneng ha uba to long ka hima, bad ka bor, bad ka burom ruh, ha la ka rta! (Mathaios 6:13)

To tip ba dei U Blei jong ki Khristan uba la khot ia phi na ka jinglong-poh ba la wallam da ka pop sha ka jinglong-khun kaba donburom. Dei ma U kein uba la trei ha ka dohnud jong phi na ka por sha ka por ban khring bad ialam ia phi sha ka lynti jong ka jingim bad ka jingsuk. U la pynsah ia ka jingim jong phi watla phim long kiba bitdor ban im, khnang ba phin poi sha ka jingtip ia ka jingshisha bad ban jied ia U Jisu Khrist bad kumta ban ioh mat ia ka jingkmen jong ka jingim bymjukut. (2 Petros 3:9, 1 Timothi 2:3-5). U la ai ha phi ia ka Baibl bakordor. Bad ha ka lad bad ka ia kaba biang U la pyntip ha phi ia ka khubor babha jong ka jingpynim.

U MAWJAM UBA LAI:-

U mawjam balai pat ka kynthup ia ka jingkylla-kaba-mut. Ka Baibl ka ong, *“To kylla-kaba-mut, to wan phai khmat ruh, ban ioh pyndam noh ia ki pop jong phi.”* (Ki Kam 3:19). Ban kylla-kaba-mut kamut ban sngewsih namar ka pop bad ban phai noh na ka. Ka jingkylla-kaba-mut ka dei ban long sha U Blei namar dei ia U hi ngi la leh pop bad ngi la leh ia kata kaba sniew ha khmat jong U. (Ki Kam 20:21; Salm 51:4). Baroh ngi long hapoh ka jingsynshar U Blei bad lada ngi

ryngkang ia ka hukum jong U ngi la leh pop ia U. Hato phi la ju shong ban pyrkhath shaphang ki pop kiba phi la pynsngewsih ia U Blei? Lada phim pat leh ia kane, ka por ka la dei ba phin shong ban pyrkhath.

Kylli ia lade, Hato ka jingim jong nga ka pynsngewbha ia U Blei? Pyrkhath ia la ka jong ka jingim bad to khmih artad sha ka jingieit bah U Blei kaba u la pynpaw ha ka jingim U Khrist khamtam ha u lum Kalbari, ha kaba ia U Khun baieit jong U la shah sdien ha ka diengphna na ka bynta ki pop jong phi. Kylli ia lade, Hato ka pop jong nga kam long kaba shyrkhei ba ka la dawa ia ka snam jong U Khun U Blei ban pyniasuk ia nga bad U Blei? Ka jingiap bad ka jingshah shitom jong U Khrist ha ka diengphna kam shym la pynlong ia U Blei ban ieit ia ngi hynrei U Blei u la aiti noh ia la U jong U Khun namar ba u la ieit ia ngi. Lada U Blei Um shym la ieit ia phi hato phi tharai un jin da la kheinduh ban phah ia U Jisu sha kane ka pyrthei. Phi lah ban sngew ba Um ieit ia phi hynrei ka jingshisha ka long ba U ieit ia phi bad U kwah ban pynim ia phi. Hato phim sngewsih mo ba phi la pynmong ia Uta uba la ieit ia phi da ka jingieit bymjukut?

Ngi lah ban sngewsih ba ngi la kum leh bakla hynrei kynmaw ba ka dei tang *‘ka jingsngewsih bariewblei’* kaba lam sha ka jingkylla-kaba-mut kaba shisha. (2 Korinth 7:10). Khlem ka jingthrang ban kylla, ka jingsngewsih ia ka pop ka long tang ka jingda rapjot bad kaba suda. U Trai um sngewtynnad ban iohsngew

haduh katno phi sngewsih. Hynrei U Trai u sngewtynnad ban iohsngew ia kane: ba phin leh aiu ia kata ka jingsngewsih. Ka dei kane kaba U Trai u kwah ban tip bad iohsngew na phi. Ka dei kane kaba U Trai u ap na phi. Hoooid! Ngi dei ban sngewsih haba ngi pynmong ia kiwei, khamtam lada ngi pynmong ia U Trai Uba U Blei jong ngi. Hynrei tang ka jingsngewsih kam pat biang - Ngi donkam ban poi sha u pud ha kaba ngi dei ban sangeh noh ban pynmong ia U Blei bad ia kiwei de. Kyrpad ia U Blei mynta ba Un iarap ia phi ban iehnoh ia ki pop junom. Jied mynta ban nym leh shuh ia ki bad Un ai ha phi ia ka bor kaba phi donkam. Wat sngew babe haba phi shim ia une u mawjam. Ka jingim kaba U Blei u kular ban ai ha phi ka long kaba suk bad kaba kmen palat ban ia kaba phi lah ban mutdur.

U MAWJAM UBA SAW:-

Nangta, u mawjam basaw uba phi donkam ban shim ka long ban wan sha U Khrist kumba phi long, kiba pop bad kiba khlem jingiarap. Bun ki pyrkhata ba ki dei ban pynkham bha shwa ia lade ha shuwa ba kin wan sha U Jisu Khrist. Dei ha kane ka bynta ba bun ki bakla, bad namarkata ki duh ia ka jingiarap kaba U Khrist U kwah ban ai ia ki. Ki pyrkhata ba kim lah ban wan sha U Khrist lynda ki kylla-kaba-mut shwa. Kumne ki pynlong ia ka jingkylla-kaba-mut kum ka diengpyngkiang hapdeng ia lade bad U Khrist.

Ka jingkylli ka long: Hato ma phi ruh phi khmih lynti ban iehnoh ia ki pop bad ban long khambha da la ki jingpyrshang lade

jong phi? *"U nong Ethiopia u lah ban pynkylla ia la ka snep, lane u labasa ia la kaba thoh dak? Lada kumta phi ruh phi lah ban leh bha haba phi la mlien ha kaba leh sniew."* (Jeremaiah 13:23). Lada phi pyrshang ban leh bha da la ka jong ka bor, kumta te phin shu kut tang ha ka jingrem bad ka jingduh jingkyrmen. Phin nym lah ban leh ei-ei ruh em da lade hi. Ka don tang kawei ka jingkyrmen na ka bynta jong phi - kata ka long - ban wan sha U Khrist kumba phi long bad ban pdiang ia U ha ka dohnud.

Kam pher la phi long ki nongpop kiba tngit haduh katno katno ruh, U Jisu u ieit ia phi bad U khot sngewbha ia phi, u ong, *"To wan ha nga, phi baroh kiba thait bad ba khia ka jingkit, te ngan pynjem ia phi."* (Mathaios 11:28). *"Uta te uba wan ha nga, da lei lei ngan ym kyntait noh shabar."* (Ioannis 6:37). Ka dei tang ha U Khrist ba ngi lah ban shem ia ka bor ban kylla-kaba-mut. (Ki Kam 5:31). Shuh shuh u ong, *"Ngam shym la wan ban khot ia kiba hok, hynrei ia kiba pop sha ka jingkylla kaba mut."* (Loukas 5:32). U Paul ruh u iathuh ha ngi, *"ba U Khrist Jisu u la wan sha ka pyrthei ia kaban pynim ia kiba pop; na kiba nga long uba kongsan."* (1 Timothi 1:15)

U Jisu Khrist u kren da kaba shai ba phim donkam ban long kiba bitdor ban wan sha U. Te kumta, lada phi iohi ia lade kum u nongpop uba khrawtam eh, wat sngewduh jingkyrmen, hynrei to kmen bad to risa naba ka dei namar jong phi ba U Khrist u la wan sha kane ka pyrthei. Bad ha kajuh ka por leit sha U kumba phi

long ha ka mynsiem kaba lwet bad basngewsih te Un pynkhiah ia phi. Kito kiba donkam ia U Nongpynim ki long kita kibym lah ban pynim ialade. Ah to wat pynslem ban leit sha U Khrist, ko phi kiba duk bad kiba rangli ha ka mynsiem, katba ka khyrdop jong ka bneng ka dang plie na ka bynta jong phi.

U MAWJAM UBA SAN:-

Uwei pat u mawjam bakongsan ka long ban pdiang ia U Jisu Khrist ha ka dohnud. Ka Baibl ka ong, *"Hynrei kat kiba la pdiang ia u (U Jisu Khrist), ha kito u la ai bor ban long ki khun U Blei, kata ha kita kiba ngeit ha ka kyrteng jong u."* (Ioannis 1:12). Ban pdiang ia U Khrist ka mut ban ngeit ha ka kyrteng jong U lane ha *'ka bor jong U'*. La thoh ba, *"ym don ka jingpynim hano hano ha uwei pat: naba ym don kawei pat ka kyrteng hapoh ka bneng, ia kaba la ai hapdeng ki briew, da kaba ka dei ba yn pynim ia ngi."* (Ki Kam 4:7-12)

Ban pdiang ia U Khrist kamut ban pdiang ba U long U Khun bashisha jong U Blei. (2 Ioannis 3; Kolossai 2:9). Bad haba phi wan sha U phi dei ruh ban pdiang ia U kum U Nongpynim, U Nongsiewspah, U Nongpyntngen, U Nongiasaid, bad U Nongsharai bakynja-blei jong phi. Phi dei ban pdiang ba U long *'U Adam bakhadduh'* lane U Kpa bad U Nongmihkhmat bathymmai jong phi, bad ba U long ka jingim bad ka hok jong phi. (1 Korinth 15:45). Bad ym tang kumta, hynrei phi dei ban pdiang ia U ha ka dohnud ba Un im ha phi bad ba Un trei hapoh jong phi ia kaban mon ruh bad ia

kaban leh ruh, namar ka jingsngewbha jong U Blei. (Philipi 2:13). Hynrei phi kylli, kumno pat ngan pdiang ia U Jisu? Ka dei da ka jingngeit. Ka Baibl ka ong ba, *"U Khrist un shong da ka jingngeit ha ki dohnud jong phi."* (Ephesos 3:17). Kumba da ka kti phi pdiang ia ka jingai jong ki kmie ki kpa kumta ruh da ka jingngeit phi dei ban pdiang ia ka jingaei jong U Blei. (Markos 11:24)

Lada phim treh ban aiti lut ia lade ha U Khrist, ka jingim jong phi la ka bha katno katno ruh ha khmat ki briew kan ym pat biang ha khmat U Blei. To phin pynrit ia lade namarkata ha khmat U Blei, kyrpad ia U ba un map noh ia ki pop jong phi bad ban pynlong ka dohnud thymmai hapoh jong phi, te kumta un phah ha phi ia U Mynsiem U Khun jong U. (1 Petros 5:6; Salm 51:2,10; Galatia 4:6). Aiti lut ia lade ha U naduh ka dohnud, ka jingmut jingpyrkhat bad ka met jong phi baroh bad to shaniah ha U ba u lah ban sumar ia kata kaba phi la aiti ha U. Phai noh na "ki bleithaw" jong phi bad to phin im noh tang na ka bynta kawei ka jingthmu kata ka long ban shakri ia U Blei baim. (1 Thessaloni 1:9). To iathuh ha U ba phi mon ban pdiang ia U Jisu Khrist bad ban long u nongbud jong U. Shisien ba phi shim ia une u mawjam phin ym long shuh *'ha U Adam'* hynrei *'ha U Khrist'*. Ha U Khrist phin long ki jingthaw bathymmai lane kiba la kha arsien na U Mynsiem, (Titus 3:5) *naba "kiei kiei ruh kiba rim ki la duh noh, ha khmih kiei kiei baroh ki la jia long kiba thymmai."* (2 Korinth 5:17). Ha U Khrist kan ym don shuh ka jingpynrem hynrei phin shem ia *'ka hok,*

bad ka jingpynkhuid bad ka jingsiewspah' bad ia ka jingim bymjukut. (1 Korinth 1:30). Ha U Khrist kein phin long kiba la kyrkhu.

U MAWJAM UBA HYNRIEW:-

Bad u mawjam bakhadduh bad badonkam kumjuh hi ka long ban iaineh ha U Khrist. U Jisu u ong, *"Ma nga long u diengsohwain, ma phi ki tnat. Uta uba iaineh ha nga, bad ma nga ha u, uta u seisoh shibun: naba khlem ma nga phim lah leh ei ei ruh em."* (Ioannis 15:5). Kumba ka tnat ka iai kjit ia ka um na u diengsohwain khnang ba kan im, kumta ruh, ban iaineh ha U Khrist kamut ban iai pdiang ia U Mynsiem jong U khlem pud, kamut ban snoh bad ban iaisah ha U lyngba ka jingaiti lut bad jinglen lade kaba man ka sngi da ka mon sngewbha hi. Khlem ka jingiaisah ha U phin ym lah ban im bad ban san kum U Khristan uba shisha.

Ban jied ban long Khristan kam dei ka jingjied bad ka jingrai tang na ka bynta ka shi sngi hynrei na ka bynta ka bymjukut. Lada phi mon ban pdiang ia U Khrist phi dei ruh ban pdiang ia U ha baroh shilynter ka jingim jong phi. Phi dei ban mon ban aiti lut ha U bad ban bud ia U junom. Hato phi mon ban jied ia U sha ki bymjukut? U Khrist hi U mon ban iaineh ha phi sha ki bymjukut. U ong, *"Ngan ym iehnoh noh ia me da lei lei, lymne ngan ym leh lyndet noh ia me da lei lei"* (Hebru 13:5). *"Ha khmih ruh nga nga long ryngkat bad phi ha la ka sngi, haduh kaba wai noh ka pyrthei."* (Mathaios 28:20). Ha kata ka sngi *"Ngan wan pat,*

bad ngan shimti ia phi ha lade hi, ba ha kaba nga long ma nga, phi ruh phi lah ban long." (Ioannis 14:3). Ah naei ngin shem U Nongpynim kum U Khrist! Ko ki baieit, to shim ia une u mawjam ruh, bad wat nym sangeh ban ngeit ia kane, *"ba uta uba la sdang ha phi ia ka jingleh babha un pynjanai ia ka haduh ka sngi U Jisu Khrist."* (Philipi 1:6)

WAT PYNSTEM SHUH:

Ko ki para bad ki hynmen jong nga, *"To jied phi HA KANE KA SNGI iano phin shakri"* (Joshua 24:15), *"MYNTA KA SNGI, lada phin iohsngew ia ka ktien jong U, to wat pyneh ia ki dohnud jong phi"*, (Hebru 3:15), *"Ha khmih, MYNTA kein kata ka sngi ka jingpynim"* ong ka ktien jong U Blei. (2 Korinth 6:2). Phi iohi, U Jisu u kwah ban pynim ia phi mynta mynta hi bad u ap satang ia phi. Namarkata wat pynstem ban jied ia U. Balei ba phin shu iap da ka jingleh bymsalia? Ka don ka jingma kaba khraw haba ngi buhteng ban wan sha U Khrist. To ai kan long MYNTA te ym lashai. To wan sha U mynta, bad wat ap haduh ba phin da la kylla-kabamut lane haduh ba phin da long janai, shu wan kumba phi long. To wad bad to khmih ia ka jingpynim mynta ka sngi, ha kane ka kynta, wat ha kane ka khyllipmat hi! Shisha phin jin da la khmih ia ka mynta, lada phi ngeit ba ka long da ka jingngeit. Ka dei da kane ka dak ba phi lah ban tip thikna la phi wad ia ka da ka jingngeit lane da ki kam. Lada dei da ki kam, phin kwah ban leh ei ei shwa, hashuwa ba ia phi yn pynksan bad pynkyntang. Phi pyrkhata ba dei ban long shuwa kumne ne kumtai lane ba nga dei

ban leh shwa kane ne katai. Te kumta phi wad ia ka da ki kam haduh kane ka sngi. Hynrei lada phi wad ia ka da ka jingngeit, phi lah ban khmih ia ka kumba phi long, wat mynta hi. Ka long kaba donkam ban tip, ba ha ka jingpynim ka don ka jingiadei kabym lah ban iakhlad hapdeng kine ki lai tylli - *ban khmih da ka jingngeit; ban khmih kumba phi long; bad ban khmih mynta hi.* Ban len ia kawei na ki, ka long ban len ia ki baroh, ban pdiang ia kawei, ka long ban pdiang ia ki baroh. Te kumta lada phi wad ia ka kumba phi long, to leit sha U Khrist mynta kum u nongpop baduk bym don ei ei ruh em. U Khrist u long Uba klo; bad U long lut na ka bynta jong phi. U ap ia phi, bad U ieng ha ka jingkhong ka dohnud jong phi!

*Ha Khmih,
nga ieng ha ka jingkhong
bad nga tied: lada uno uno ruh un iohsngew ia ka
ktien jong nga, bad un plie ia kata ka jingkhong,
ngan wan rung hapoh ha u, bad ngan ia khawai
miet lem bad u, bad ma u lem bad nga.
(Jingpynpaw 3:20)*

Lada phi shem ba kane ka jingpule ka la long ka jingkyrkhu ia phi, sngewbha iasam lem bad kiwei ba kiwei ruh kin shem ia ka jingpynim jong U Blei, long kiba la klo; ban pan shuh shuh ia kane ka kot lyngkdop da kaba pyntip ia ngi.

*“Phi la pdiang ei, phin ia ai ei”
Mathaios 10:8*

Ka jingthmu ha kaba iadei bad ka kam thoh kam tar jong ngi kam dei na ka bynta ka kam ioh pisa, hynrei ka jingpynphriang ia ka jingshisha. Namarkata ia kine ki kot la tyrwa khlem dor. Ka jingkyrshan na ka bynta ki kot ki sla ka la long na ka jingkynshew ai sngewbha da kito kiba lah, kumba U Trai u la pynmanbha ia ki. "To kren ha ki khun Israel, ba kin wallam ha nga ia ka jingainguh: na u briew baroh uba ai sngewbha na la ka dohnud keiñ phin shim ia kita ki jingainguh jong nga." Eksodos 25:2. Ka tyngka kaba mih kan leit sha ka jingpynsaphriang ia ka Gospel sha kiwei pat. Namar ba kine ki lad jingiarap ki long kiba ioh ei, ngi pynshlur jur ia phi ban iasam bad kiwei pat, tang ia kiba phi lah ban kot bor. U soitan um ju shongthait ban ialeh pyrshah ia ka jingshisha jong U Blei, namarkata ngi kyrpad ia ka jingkyrshan jong phi ha ka jingdwai ha khmat U Trai.

NA KA BYNTA KIWEI PAT KI JINGPULE:

- **'Ka Jingshisha shaphang U Blei'** Ki jingkylli bad ki jubab bashongnia halor ka jingtip shaphang U Blei, U Jisu bad U Mynsiem Bakhuid. Tang na ka Baibl bad tang na ka Baibl hi.
- **'Ki Mawjam sha U Khrist'** Ka kot bashem mynsiem shaphang ka jingieit bah U Blei bad ka jingpynim ei jong U. Kumno ngin long Khristan, kumno ngin im bad san, kumno ngin iaineh bad kmen ha U Trai ki la long ki mat bakongsan jong kane ka kot.
- **'Hato don ne em U Blei?'** Kane ka kot lyngkdop ka pyni ia ka sakhi sabut baskhem ba U Blei uba donbor u don shisha bad U kwah ia ka jingngeit jong ngi.
- **'Jia aiu ia kiba iap?'** Kane ka kot lyngkdop ka kren shaphang kiba iap bad kaei kaba jia ynda haba u briew u dkut mynsiem.
- **'Uei U Mikhal U Angel Rangbah?'** Ka jingpule shaphang Une u angel uba don ka jingiadei kaba jan bad U Blei, ka pynskhem ia ka kyrdan jong U Khun U Blei kum Uba kynja-blei.
- **'Ka Jingwan arsien U Jisu Khrist ,part1 & part2.'** Ha ka part1 la pyni shaphang ka jingwan klois bad ka rukom wan jong U Jisu, bad ia ki jingjia ha kane ka por. Bad ha ka part2 pat la kynthoh ia ki jinghikai bakla bad la pynshai shuh shuh ia ka jingshisha ba la batai ha ka part1.

Phi lah ban ioh ei ia kine ki lad jingiarap bad shuh shuh da kaba pyntip ia ngi:

Christ In You Ministries

Meghalaya, India

Phone no: +91 8974262391, +917005673218,

Internet: www.christinyouministry.info

Email: ciyministries04@gmail.com